

**НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ
В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

София 1111, ул. "Голеш" 23, тел.: (02) 94 34 467, 94 34 468, e-mail: namrb@namrb.org, web site: www.namrb.org

НСОРБ
ул. "Голеш" 23
Изм. № 2-1493(Ч)
05.11.19

**ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

Относно: Становище на НСОРБ по Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2020 г., сигн. № 902-01-57, внесен от Министерския съвет на 31.10.2019 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н АДЕМОВ,

УВАЖАЕМИ Г-ЖИ И Г-ДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представяме Ви становището на Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ) по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г., внесен от Министерски съвет в Народното събрание.

Благодарим за предоставената възможност да участваме с наши представители в съвместното заседание на парламентарните комисии по бюджет и финанси, на здравеопазването и на труда и социалната политика за разглеждане на първо четене на проекта на ЗДБРБ, на НЗОК и на ДОО, от която ще се възползваме.

По Законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г., оценяваме положително предвидените увеличения на всички видове основни бюджетни взаимоотношения между общинските бюджети и централния бюджет, макар че те не достигат предложените от НСОРБ в хода на бюджетната процедура размери.

Въпреки ръстовете на всички трансфери, НСОРБ продължава да настоява за отразяване на ревизираните и свити до „санитарния“ минимум наши предложения, които еднозначно се подкрепят от всички общини и са включени в двустранния протокол от консултациите по чл. 77 от Закона за публичните финанси между Министерството на финансите и Националното сдружение на общините в Република България по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2020 г. в частта за общините (*част от внесения законопроект*).

Такива са и нашите предложения за увеличение на средствата за осигуряване на новите разходни ангажименти на местните власти и запазване обхвата и качеството на вече разкритите с бюджетни и/или с европейско финансиране социални услуги чрез ръст на общата субсидия за делегираните от държавата дейности и на средствата по бюджета на МТСП, предвидени за тази цел с минимум 143,6 млн. лв. От тях за

допълнително увеличение на общата субсидия за делегираните от държавата дейности в социалната сфера с 43 млн. лв. и не по-малко от 100 млн.лв. за гарантиране предоставянето на най-познатите и достъпни услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“.

Недостатъчния размер на общата субсидия за делегираните от държавата дейности за социални услуги за 2020 г. ще постави в риск ефективното провеждане на социалните реформи на местно ниво. По наши прогнози, през 2020 г. в социалните услуги се очаква над 60% от заетите да бъдат с основни месечни работни заплати равни на минималната работна заплата, което сериозно ограничава възможностите на общините и доставчиците на услуги да привличат и задържат квалифицирани професионалисти в системата. По отношение на най-популярните асистентски услуги в домашна среда се надяваме приоритетно и равнопоставено да бъде продължено предоставянето им и на самотно живеещите и в невъзможност от самообслужване лица, както и на лицата с увреждания, които не могат да бъдат подкрепени по Закона за личната помощ.

Изразяваме нашата подкрепа и по отношение запазването в законопроекта на добре работещите разпоредби от предходни години и по включването на нови норми, които подобряват условията за работа на местните власти през следващата година, като: възможността ограничението по чл. 94, ал. 3, т. 2 от ЗПФ да не се прилага за определени ангажименти за разходи през 2019 г. и 2020 г., заделения ресурс в централния бюджет за осигуряване възнаграденията на кметските наместници през 2020 г. и др.

Отчитаме като положителна стъпка и запазването на изравняващия компонент в механизма за разпределение по общини на общата изравнителна субсидия до размера на субсидията от предходната година, поради това, че за 2020 г. не се предвижда съществена промяна в системата от местни данъци и такси и с тази субсидия се финансират както местни потребности, така и изпълнението на националната политика по доходите в общинските дейности.

В съответствие с одобрената рамка за нашите предложения за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с централния бюджет за 2020 г., съгласно Решение № 3 от 30 август 2019 г. на Управителния ни съвет, в Приложение № 1 Ви предоставяме становището на НСОРБ по законопроекта, основано на реалистична оценка на възможностите за промени при обсъждането му от Народното събрание.

Като разчитаме на Вашето съдействие за постигането на по-добри финансови условия и подкрепа от държавата за осъществяване на нормалната дейност на общините през следващата бюджетна година, оставам

С уважение:

Силвия Георгиева
Изпълнителен директор

СТАНОВИЩЕ на НСОРБ

по

Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2020 г.,
сигн. № 902-01-57, съгласно Решение № 3 от 30 август 2019 г. на Управителния
съвет на НСОРБ

I. Конкретни предложения за осигуряване на допълнителни средства, над заложените в законопроекта субсидии за общините:

1. Увеличение на целевата субсидия за капиталови разходи на общините със 100 млн. лв., от които минимум 80 млн. лв. за общинска пътна мрежа с цел обезпечаване нормалната поддръжка на общинска пътна мрежа като равностойна по качество на републиканската пътна инфраструктура.

Мотиви: Аргументите за подкрепа на общините при изграждането и поддържането на общинските пътища са изразявани многократно и като съотношение дължина на пътната мрежа, спрямо републиканската, и като изисквания на гражданите за равностойна по качество инфраструктура. Показателни за потребностите от подобни допълнителни средства са и конкретните предложения на народните представители по проекта на ЗДБРБ, внасяни между първо и второ четене за изменение на показателите на тези субсидии по общини. Както сме отбелязвали, дължината на републиканските и местни пътища е почти равностойна - 20 хил. км. към 19,5 хил. км., като общините допълнително поддържат и над 57 хил. км. улична мрежа в градовете и селата. Поради липсата на достатъчно средства обаче на местно ниво, изоставането в качеството на местната пътна инфраструктура, спрямо републиканската става все по-осезаемо за гражданите. Подобряването на качеството на пътната инфраструктура както на национално, така и на местно ниво несъмнено влияе и върху привличането на инвеститори, върху забавянето на миграционните процеси (от малките населени места към големите градски центрове) и същевременно осигурява повече възможности за достъп до основни услуги на населението и за развитието на специфичния икономически потенциал в населените места.

Следва да се отчитат и различията в начина на финансиране на тази инфраструктура на национално и местно ниво. За изграждането и поддържането на републиканските пътища се ползват както значителни ресурси от европейските фондове, така и постъпленията от винетни такси и други средства от държавния бюджет. За разлика от тях, на местно ниво източниците за финансиране на подобни инвестиции са ограничени основно до целевата субсидия за капиталови разходи. На тези основания предлагаме допълнително увеличение на целевата субсидия за капиталови разходи, чрез което да се компенсира липсата на подлежащ на развитие собствен приходоизточник на местно ниво. С останалите 20 млн. лв. от исканото увеличение ще бъдат подкрепени всички

общини в процеса по приключване на инвестиционните им проекти, финансирани от европейските фондове, особено в края на програмния период.

2. Увеличение на общата изравнителна субсидия със 17 млн. лв., като общият ѝ размер достигне 324,0 млн. лв. с цел осигуряване на минимално равнище на местните услуги във всички общини.

Мотиви: Предлагаме с увеличението на общата изравнителна субсидия да бъде осигурена допълнителна подкрепа за общините за преодоляване на някои слабости в изравнителния механизъм и за компенсиране ръста на минималната работна заплата в местните дейности. Подобно решение ще компенсира общините и за това, че за 2020 г. не се предвижда съществена промяна в системата от местни данъци и такси. Надяваме се чрез разпределението на тези допълнителни средства да бъде преодолян и проблемът с липсата на ръст на субсидията за 107 общини (*с нулев или минимален ръст*), както и да бъде постигнато по-високо увеличение за още 53 общини, за които ръстът спрямо 2019 г. е до 4 %. Независимо от това, отчитаме като положителна стъпка запазването на изравняващия компонент до размера на изравнителната субсидия от предходната година, тъй като при обсъждането на предварителните разчети съществуваше сериозен риск от намаление на субсидията, спрямо предходната година за 1/5 от общините.

Предлагаме да се обсъди и увеличение на границата за изключване на общини от достъп до изравнителна субсидия или да се определи друг по-обективен показател за достъп до тази подкрепа, тъй като т.н. „постоянни данъчни постъпления“ формират около 71% от данъчните приходи и едва 30 % от собствените приходи (11% от общинските бюджети). Условието, че право да получават обща изравнителна субсидия имат общините, чиито постоянни данъчни постъпления на един жител са по-ниски от 120 % от равнището им за страната, въведено през 2019 г. и запазено през 2020 г. доведе до изключването на 18-19 общини, като средно по 3 от тях за двете години на приложение на новия механизъм отчитат минимално превишение по този показател.

3. Увеличение на общата субсидия за делегираните от държавата дейности за 2020 г., както следва за:

4.1. „Общинска администрация“ – ръст с не по-малко от 17 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 357 млн. лв.

Мотиви: Предлагаме тези допълнителни средства да бъдат диференцирани по общини, съобразно изпълняваните функции и предоставяни услуги.

4.2. Социални услуги - ръст на общата субсидия за делегираните от държавата дейности и на средствата по бюджета на МТСП, предвидени за тази цел с минимум 143,6 млн. лв. с цел осигуряване на новите разходни ангажименти на местните власти и запазване обхвата и качеството на вече разкритите с бюджетни и/или с европейско финансиране социални услуги, вкл. предоставяните в домашна среда „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“.

Мотиви: Предложеното увеличение ще осигури адекватно финансиране на по-високите изисквания по отношение обхвата и качеството на грижата и ще обезпечи

преодоляването на най-същественния проблем за системата на социалните услуги, породен от „критичното“ доближаване на работните заплати на заетите в тях до размера на минималната работна заплата. Чрез подобна подкрепа ще се обезпечат финансово и политиките за задържане на квалифицираните кадри в системата на социалните услуги, от които се очаква да осъществяват на практика реформите в социалната сфера и да гарантират устойчивостта и качествено предоставяне както на делегираните от държавата услуги, така и на разкритите по проекти нови услуги в изпълнение на националните политики за деинституционализация.

По отношение на услугите „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“, чието продължаване ще бъде осигурено от бюджета на МТСП и уредено с Постановлението на МС за изпълнение на държавния бюджет, настояваме приоритетно да бъде осигурено финансиране на услугите за самотно живеещите и в невъзможност от самообслужване лица, както и лицата с увреждания, които не могат да бъдат подкрепени по Закона за личната помощ. Също така следва да се гарантира и равнопоставено заплащане на труда на асистентите по ЗЛП и на тези, предоставящи най-достъпните и познати услуги „Личен асистент“, „Социален асистент“ и „Домашен помощник“.

4.3. Общинско здравеопазване – ръст с не по-малко от 35,1 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 205 млн. лв. с цел достигане на договорените на национално ниво основни месечни възнаграждения на заетите медицински специалисти в отрасъл „Здравеопазване“.

Мотиви: В резултат на договорените на национално ниво по-високи размери на възнагражденията на медицинските специалисти с Колективния трудов договор в отрасъл „Здравеопазване“ от края на 2018 г. и поради недостига на медицински сестри е необходимо увеличение на средствата по стандарти за детски ясли и за здравни кабинети в детските градини и училищата, така както през настоящата година беше предвидено подобно с ПМС - за заетите в лечебни заведения.

4.4. Култура - ръст с не по-малко от 14,8 млн. лв., като общият размер на средствата достигне не по-малко от 151 млн. лв. с цел равнопоставено финансиране на културните институти в страната - държавни и общински, с регионален и с местен характер, вкл. и по отношение обезпечаването на договорените с браншовите колективни трудови договори възнаграждения.

Мотиви: Предлагаме изравняване на условията за финансиране на културните институции – държавни и общински, с регионален и с местен характер, вкл. и по отношение на обезпечаването със средства от държавния бюджет на договорените с браншовите колективни трудови договори възнаграждения.

Не възразяваме предложенията ни по т. 4 за допълнително увеличение на общата субсидия за делегираните от държавата дейности да бъдат заложили като резерв в централния бюджет и да бъдат предоставени на общините текущо през 2020 г. с акт на Министерския съвет.

4. Заделяне на резерв за зимно поддържане и снегочистване в размер на 1 млн. лв., чрез който да се гарантира по-пълно осигуряване на дейностите, вкл. и при непредвидено влошаване на климатичните условия през 2020 г.

Мотиви: Въз основа на наши предходни предложения за общо увеличение на трансфера за зимно поддържане и снегочистване, предлагаме да се предвиди резерв в централния бюджет в размер на 1 млн. лв., който да се предоставя допълнително по обективни критерии и при необходимост, когато за съответната година в отделни общини е настъпило непредвидено влошаване на климатичните условия.

5. Увеличение с минимум 20 млн. лв. на субсидиите и другите текущи трансфери за нефинансови предприятия, предоставяни като компенсации за транспорта на деца и за превоз на пътници по нерентабилни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони и с още 10 млн. лв. - за компенсиране на безплатния превоз на деца и ученици по реда на ЗПУО с цел адекватно ресурсно обезпечаване и гарантиране на минималните стандарти за достъп на гражданите до обществен транспорт за цялата територия на страната.

Мотиви: Осигуряването от държавата на равен достъп до обществен транспорт на населението се явява ключов приоритет по отношение реализирането на редица държавни политики – за борба с безработицата и повишаване на заетостта, за подкрепа на представители на различни уязвими групи, за осигуряване на възможности за ползване на редица административни, социални и здравни услуги, за облекчаване на бизнеса и насърчаване на инвестициите и т.н. Увеличението на ресурса, предвиден по бюджета на МТИТС за тази цел и въвеждането на механизъм за справедливо разпределение на предоставяната от държавата финансова компенсация за субсидиран обществен превоз ще гарантират равния достъп на населението до обществен транспорт.

II. Предложения по текстовете на законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2020 г.:

- 1. В таблицата по чл. 55, ал. 1 към разходите на Държавна агенция „Електронно управление“ да се добавят и средства в размер на минимум 20 млн. лв. за софтуерно и хардуерно осигуряване на процеса на електронно управление и комплексно административно обслужване в общините.**

Мотиви: Предложението цели да бъде осигурено цялостно решение на национално ниво за унифицирано, комплексно и финансово осигуряване на процеса на въвеждане на електронното управление и комплексното административно обслужване на местно ниво. С оглед на това, че няма друг механизъм, по който да бъде развита необходимата ИКТ инфраструктура и софтуер за всички 265 общини, за разлика от министерствата и ведомствата, които са бенефициенти по големи проекти, предлагаме в бюджета на ДАЕУ да бъде предвиден целеви ресурс за софтуерно и хардуерно осигуряване на процеса на електронно управление и комплексно административно обслужване на местно ниво. По този начин ще се осигури и

практическо изпълнение на предвидените в ЗМДТ нови подходи за определяне на задълженията за местни данъци чрез поетапно отпадане на изискванията за подаване на данъчни декларации, чрез надграждане и създаване на автоматизиран електронен обмен между съответните регистри. Чрез реализирането на подобна мащабна политика за подкрепа на общините ще бъде подкрепен и процеса на трансформация на модела за административно обслужване и намаляване на административната и регулаторна тежест както за гражданите, така и за бизнеса.

2. Да се създаде нова ал. 4 на чл. 80, с която да се даде правомощие на Министъра на финансите да определи условията и реда за приложение на ал. 3.

Мотиви: Предложението цели осигуряване на единен подход за прилагане на разпоредбата на чл. 80, ал. 3.

3. Разпоредбата на чл. 86 да стане ал. 1, като се създаде нова ал. 2, с която да се даде правомощие на Министъра на финансите да определя условията и реда за изчисляването на показателите по чл. 94, ал. 3, т. 1 и 2 от ЗПФ.

Мотиви: Предложението цели осигуряването на единен подход за отчитането на тези показатели, тъй като към момента има разминаване в тълкуването и прилагането на разпоредбите на чл. 94 от Закона за публичните финанси и ДДС № 04 от 1.04.2010 г. Липсата на по-подборни указания води и до противоречиво тълкуване от районните и административни съдилища и от страна на органите за предварителен и последващ контрол.

4. Предлагаме в чл. 88 в края на изречението да се добави следния текст „финансирани по реда на чл. 55, ал. 1“.

Мотиви: Предложението осигурява адекватно финансиране на предвиденото задължително условие по отношение на електронното управление само за общините и е във връзка с направеното по-горе по т. 1.

НСОРБ изразява готовност да внесе и допълнителни предложения по законопроекта за държавния бюджет за 2020 г. в съответствие с Правилника за организацията и дейността на Народното събрание и ЗПФ.